

SLOVENEČ

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1:70

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrsti (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Liberalni uspehi.

Med avstrijskimi Poljaki v Šleziji sta se tekom časa ustalili dve glavni stranki: svobodnemiselna, ki se imenuje radikalna, in katoliška. Tak je bil razvoj, kot drugod. Redno gibanje je pričela duhovščina, ki z maleševilnim posvetnim izobraženstvom lovala skupno precej časa. Med posvetnimi izobraženci je pa jela predirati liberalna misel in nastala je strankarstvo. Zatemkom je imela liberalna struja vsaj zunanje dostojen način svojega delovanja, in si ločena od katoliške stranke, je vendar njo skupno nastopala v vseh narodnih stvareh.

Poljaki so imeli nekak skupen odbor, „Narodni svet“ („Rada Narodowa“), ki so bili v njem zastopniki vseh strank. Radikalizem, ki so se z njim ponašali liberalci, je pa jel postajati od dne do dne surovejši proti katoliški stranki. „Glos ljudi ślaskiego“ je njegovo glasilo. Podlih napadov na vero, duhovstvo in cerkev je bilo v tem listu vedno več. Zadnji čas je v njem pričela izhajati humoristiška priloga „Osa“, ki je še v surovejši obliki izvrševala čedni radikalni posel. Pod podobami oslov, zveri, roparskih itd. slika voditelj katoliške stranke in so grde norčuje iz njih.

„Zveza śleskich katolików“ („Związek ślaskich katolików“) je imela nedavno občni odbor. In tu se je soglasno sklenilo, da ta zveza odslej nastopi pri političkem delu popolnoma samostojno, da se z nobeno poljsko stranko več ne zveže, in da odzove svoje zastopnike iz „Narodnega sveta“.

Bilo je važno trenutje, ko so vsi zborovalci brez izjeme izjavili, da jim je z liberalci nemogoče sodelovati. Po ti poti, po kateri je prišel razkol med vzajemno političko delo pri śleskich Poljaki, se je rodil tudi drugod. Na Kranjskem, Goriškem je že izvršen; na Štajerskem se sicer umetno še zakriva, toda vsi, ki res ljubijo slovensko ljudstvo, so popolnoma na jasnem, da je sedanje vodstvo liberalnih advokatov narodovemu blagru diametralno nasprotno.

V Dalmaciji se je dne 6. t. mes. v Dubrovniku izhajajoča „Crvena Hrvatska“ izjavila brezpogojno za stranko zagrebških „naprednjakov“, in izrazila željo naj se taka stranka ustanovi tudi v Dalmaciji. Tudi tu naj se torej načelno sprejme v politiko boj proti duhovstvu in cerkvi.

Biankinijev „Narodni list“, ki se je doslej vedno upiral ustanovitvi posebne katoliške stranke med Hrvati, odgovarja dne 8. t. m. izjavi dubrovnškega lista in završuje: „Politiški pogreški duhovstva, — če ste, gospoda, tudi prepričani o njih, se ne popravljajo z napadi na cerkev in duhovstvo v slogu modernega liberalizma, — v čemer se odlikujejo vse takozvane napredne stranke, marveč zato so druga sredstva, drugi načini mišljenja in pisanja. Take dojde do neizbežnega razkola, pri katerem se bo našlo vse duhovstvo brez razlike političkega mišljenja in ogromni del naroda složno v obrambo vere očetov in one krščanske stavbe, katere svetinje pero nobenega časnikarja ne more omazati.“

Liberalni javni uspehi so povsod — posurovljenje javnega življenja in razkol. Zasebne uspehe pa molče trobentajo žepi liberalnih voditeljev.

Pisma z Balkana.

(Izvirno poročilo.)

Bitolj, 5. marca.

Cim bližja je pomlad, tem temnejši oblaki se zbirajo nad Makedonijo. Nared je do skrajnosti izmučen, zato se oklepa vsacega, ki mu obljublja svobodo. Sedaj so Turki še davke zvišali, na drugi strani ropajo Arnavti. V okolicah Prilepa, Ohride, Kičeva in Sjenice je letos zima, ki je ne pojmi najstarejši ljudje. Vse je v snegu in ledu in ljudje ne morejo iz bivališč. Mnogo ljudi je zmrznilo, nekatere so raztrgale divje zveri. Ljudje nimajo drv, nimajo novcev ter zmrzujejo v svojih bajtah brez strehe. A še hujša je lakota, vsled katere umira mnogo ljudi. Posebna lakota je v okolici Prilepa, kjer strada do 5000 duš, med njimi tudi več Turkov. Ko so ljudje mogli iz snega, so v Resanu brzejavno prosili sultana pomoči. Niso dobili ne pomoči, ne odgovora. Sultan ima dovolj skrbi, da debi mnogo vojakov v Makedoniji. Od vseh strani prihajajo orožje, konji itd.

Interesantno je, da ravno sedaj Turki zahtevajo višje davke, ko ljudstvo nima kruha. V raznih vaseh je odkupil davek neki človek, ki ga sedaj spremlja po vaseh s 50 orožniki na konju neki Malič, muhamedanec iz Bosne. Ta zahteva od ljudi dvakrat več. Ljudje so se pritežili v Prištini, a brez uspeha. Pritožili so se pri Hilmi paši v Solunu. Ta je prepovedal Maliču pobiranje davka, dokler se ne opraviči. Pomniti treba, da morajo ljudje vzdrževati tudi Maličeve orožnike. Ti troški so višji od davkov. Gorje sploh vasi, kjer ostane turška vojska nekaj dni. Vse uničijo, kakor kobilice, potem gredo dalje. Angleški, italijanski in francoski konzul so o tem poročali svojim vladam s prošnjo, da preprečijo te grozovitosti.

Načelniki makedonske vstaške organizacije so te dni imeli svoj shod v Bitolju. Posvetovanje je bilo tajno, a gibanje čet je živahnejše. Vsak dan se sprimejo tudi grške in bolgarske čete ter pobijejo mnogo oseb. V bitoljskem in solunskem okraju so ti boji na dnevnem redu.

Ravno tako pogosti so boji med bolgarskimi, srbskimi in turškimi četami. Blizu Ohride je turška četa okkolila 30 vstašev. Boj je trajal ves dan. Palo je več vojakov, a 30 vstašev je zgorelo v kuli, kjer se niso hoteli udati.

Največja nesreča je, da se bolgarski in srbski vstaši ne zedinijo. Bolgari so zaprli vse srbske šole, Srbi pa bolgarske. Civilna agenta Demerik in Miler sta prosila sultana, da napravi red. Bogati Turki plačujejo arnavtske čete, da jih branijo proti kristjanom. Toda Arnavti nadlegujejo tudi mirne ljudi.

V Solunu je mnogo vojakov, tudi angleških in avstrijskih. Čudno je, da je v Solunu sedem avstrijskih vojnih ladij brez italijanskih.

Rusko-japonska vojska.

Ako se je močnejšim bojnim močem Kuropatkinovim posrečilo izvršiti v redu umikanje v smeri proti Harbinu, tedaj imamo pred seboj v prvi vrsti vprašanje, ali bo Kuropatkin izvršil prejšnjo svojo namero: pri Tjelinu zavzeti nova stališča. Stališče pri Tjelinu bi po desedaj došlih poročilih bilo težko mogoče in to tembolj, ker je oddaljenost od Mukdena do Tjelina le 50 km (enaka razdaljenosti od Ljubljane do Javornika, ali št. Petra ali Mirne Peči) in skrajna leva armadna skupina Nogijeva bo skoro gotovo na Tjelin tako vplivala, da bo stalno stališče Rusov pri Tjelinu postalo skoro izključeno.

Prva glavna naloga ruskega armadnega vodstva bi bila za to umikanje teh svojih moči z močnimi zadnjimi oddelki požrtvovalno kriti, da je mogoče te moči dirigirati v oni prostor, kjer se morejo upreti prodiranju sovražnika.

Rusi morajo gledati na to, da kakor hitro mogoče pridejo iz ožjega zasledovalnega okrožja svojega nasprotnika. Če so res, kakor se glasi novo poročilo, prišle na bojišče nove čete, tedaj bodo te imele nalogo premagane armade na primernem mestu vzeti medse.

Vprašanje je sedaj, kje si bo izbral Kuropatkin to stališče?

Prvo stališče, ki jo bodo morda zavzele umikanje krijoče čete, bi bilo, da prodiranje sovražnika vsaj nekoliko ustavijo, pri Tjelinu eventualno pač najboljšo ob reki Cinkhe severno od Tjelina na železnici pri Kajenu — (50 km severno od Tjelina), s tem pridebe časa.

Po zemljevidih, ki so nam na razpolago, bo morda ruska armada v črti Liung-Kuntu na obeh straneh železnice, z reko kot oviro pred fronte zavzela trajno obrambno stališče. Oddaljenost teh stališč od Tjelina je približno 180 km. (Približna oddaljenost od Dovjega mimo Ljubljane, Novega mesta do Samobora.)

Rusko armadno vodstvo bo predvsem morale paziti na to, da vse razpoložljive bojne moči dirigira iz Harbina takoj na to obrambno točko. Oddaljenost od Harbina na to obrambno stališče je približno 170 km. (Dovje, Ljubljana, Novo mesto, Catež.)

Rusi temložje spravijo iz Harbina vojake na to stališče, ker vodi železniški tir iz Harbina direktno na to stališče. Naloga sem dirigiranih bojnih čet bi bila to stališče takoj zasesti, tehnično utrditi in sprejeti umikajoče se ruske čete. Tudi bi moralo levo krilo tega stališča biti po primernih močeh krito, posebno pozornost pa bi morali obračati na komunikacije, ki vodijo iz doline Hunho ob reki Huifaho v Kirin Pokrajina Lančaho ozir. kraji južnovzhodno od Kirina bi morali biti primerno zavarovani, kar bi se doseglo s tem, da se pritegnejo primerne bojne moči iz Harbina preko Kirina na gorske prelaze.

Samoumevno pa ni izključeno, da izven tu, imenovanih obrambnih stališč, se nahajajo tudi druga ugodna medstališča, ki pa niso iz kart razvidna.

Ako pa se je sovražnim armadam posrečilo rusko taktično zvezo tako oslabil, da je ruska armada nesposobna za operacije, tedaj bo prodiranje japonskih bojnih moči v smeri proti Harbinu pač mogoče.

Če japonska armada prodira že preko Tjelina dalje ob železnici, tedaj bo gledala na to, najvažnejše komunikacije t. j. železnico takoj popraviti in potem ji ne bo težko, čim več dobi prostora proti severu, priklopiti si svoje zaloge živeža, oboroževalne potrebščine in čete. Ako je res, da je japonska armada v Mukdenu zaplenila železniških šin v dolgosti 45 angleških milj t. j. 720 km, tedaj ji ne bo težko v ravni dolini zahodno od železnice zgraditi si etapno železnico in tako povzdigniti komunikacijo.

Prihodnja obrambna stališča za umikajočo se rusko armado iščimo v črti Čangčun-Kirin ali pa ob črti reke Sung. Prva črta je oddaljena 200 km (približno Dovje Ljubljana-Novomesto-Samobor-Zagreb), druga 125 km (Ljubljana-Samobor) od operacijske baze Harbin. Na vsak način bo rusko armadno vodstvo moralo paziti na to, da bo varovalo železnico Čicikar-Harbin-Vladivostok.

Po ruskem porazu pri Mukdenu in še vedno veliki oddaljenosti ruskega brodivja, ni izključeno, da se bodo japonske bojne moči izkrcale južno zahodno od Vladivostoka, da na eni strani blokirajo Vladivostok in tako odvrnejo te ruske bojne moči od ruske glavne armade, na drugi strani pa se bodo morda priklopile v smeri Hunčun proti Kirinu eventualno preko Ninguta-Harbin japonski glavni armadi.

Ta studija je samo premišljevanje se danjega položaja na bojišču v velikih potezah, kjer se dve evropsko izobraženi armadi oboroženi z najmodernejšimi vojnimi sredstvi borita na suhem in na morju za prvenstvo na daljnem vzhodu.

Položaj na bojišču.

Listi pišejo, da skoro ni upati na ruski uspeh na suhem, ako se ne posreči Rusom pridobiti nadvlade na morju in tako preprečiti ali vsaj motiti japonski dovoz. Japonci sedaj na morju počno kar hočejo. Veliko pozornost vzbuja vest, da je na kitajski železnici Inkav, Kaopance, Sinmintin ustavljen navadni promet. „Slovenec“ je že v 59. številki opozorjal, da bodo to progo izrabili Japonci (čete Nogijeve) za svoje namene.

Londoni krogi sodijo, da se je bitke pri Mukdenu udeleževalo skupno 850.000 mož in da bodo Japonci skoro okupirali Tjelin. V japonskih krogih nimajo baje prav nič skrbi dalje vzdržati vojsko. Nemčija ima manj prebivalstva nego Japonska in vendar je zadnjič odposlala na bojišče 600.000 mož.

Neka pariška poročila pravijo, da Rusom nedostaje bolnic, zdravnikov in drugih zdravstvenih pripomočkov. Prizori v Tjelinu in Harbinu so baje strašni.

Pariški „Le Journal“ označuje strateški položaj tako-le: Pozicija pri Tjelinu za rusko armado nima nič večjega pomena, ko se ga imele postojanke ob Sahu. Kuropatkin torej nima vzroka, oprijemati se teh postojank, toda ko bi se tudi hotel, on ni dovolj prehitel zasledujočih Japoncev, da bi mogel tu dovoliti svojim četam oddih. Poleg tega ruska armada ni še brez nevarnosti. Se vedno se natančno ne ve, kje je Nogijeva armada. Ni nemogoče, da je ta oddelek Ruse prehitel proti severu, da jih bo pozneje presenetil v trenutku, ko se bodo čutili najbolj varne. Upajmo, da bo ta nova izkušnja junakom prizanešana. Katastrofa je itak že dovolj huda. Ni pretirano, ako cenimo Kuropatkinove izgube na stotisoč vojakov. Poleg tega je izgubil 300 poljskih topov ter vso svojo težko artiljerijo.

Vznemirjajoča poročila ruskih listov.

Peterburg, 13. marca. „Novoje Vremja“ prinaša brzejavko svojega vojnega poročevalca, ki se nahaja v Kuropatkinovem stanu: Stanje čet je grozno. Manjka jim obleke, sploh vsega. Vreme je mrzlo. Japonci so si priborili zmago s svojim velikanskim navdušenjem ter s premočjo svojega topništva. Boje se, da ne bi Japonci zopet odrezali dveh ruskih armadnih zborov. Kuropatkinov glavni stan je v Harbinu.

Peterburg, 14. marca. Listi odkrito pišejo o dejstvu, da se je umikanje vršilo v neredu. V vsakem oziru je škodljivo, piše „Novoje Vremja“, da smo Mukden hitro zapustili, posebno, ker je bilo umikanje prehitro ter ni bilo mogoče vzdržati reda. Bataljoni se niso mogli združiti s svojimi polki, ampak so se pridružili tujim divizijam in zborom. Čudno je da se umikanje ni izpremenilo v paničen beg. Del trenja in celo nekaj topov so pustili n-ši, ker je mala japonska četa, eden ali dva švadrona ter ena gorska baterija, predrla fronto ter nastavila svoje topove na višini pri mandarinski cesti ter obstreljevala naš tren ne da bi mu prizadejala kaj škode. Utrujeno in razburjeno vojaštvo je zapustilo tren in topove; vendar so sledeče čete vzele seboj velik del zapuščenih topov.

Peterburg, 14. marca. Dopisnik „Nevega Vremena“ ceni ruske in japonske izgube na skupno okoli 200.000 mož. (?)

Linevič se je umaknil.

London, 14. marca. Iz zadnjih oficijelnih japonskih poročil je razvidno, da se je mogel Linevič, čegar armada tvori levo rusko krilo, umakniti le z malimi izgubami. Linevič je izgubil 20.000 mož, šest strojnih topov in 80 vjetnikov. Pač pa se padle v roke Japoncem velike zaloge strelišča in potrebščin. Med tem je Linevič že gotovo dosegel Tjelin. Usoda ostalih ruskih čet je negotova; tudi ni gotovo se li misli Kuropatkinu braniti pri Tjelinu. Niegovih za boj sposobnih čet je komaj 100.000 mož in ker mu Japonci nasproti lahko postavijo trikratno premoč, bi bila zanj velika ne-

varnost, ko bi riskiral še eno bitko. Včeraj se je poročalo, da so Japonci že došli v Tjelin, to pa je očitno še prezgodnja vest.

Ruske izgube.

Peterburg, 13. marca. Stackerberg in Zarubajev sta ostala zadaj, da ščitita črto Mukden - Fušun. Boje se, da ne bi bile njune čete vjete ali uničene. Trije armadni zbori Bilderlingovi, ki jim je zapovedoval sam Kuropatkin pri obupnem poizkusu, vreči Nogija nazaj, so imeli strašne izgube.

Poraz na višje povelje.

London, 14. marca. Pariški dopisnik „Standarda“ poroča: Iz dobrega vira doznavam, da je Kuropatkin 8. t. m. brzojavno naznanil svoj namen, da se hoče umakniti v Tjelin. Vojni svet v Carskem selu mu je pa zapovedal, naj se spusti v bitko.

Ruski ranjenci.

Peterburg, 13. marca. Pooblaščenec „Rdečega križa“ za Mandžurijo, Gučkov, je ostal z bolnišnicami in ranjenci v Mukdenu.

Ali bo mir?

London, 14. marca. Pretekli teden je Rusija naprosila Francosko, naj približno poizve japonske mirovne pogoje. Francija se je obrnila na Angleško, ki je že predložila splošne japonske pogoje.

Washington, 13. marca. V tukajšnjih diplomatskih krogih so mnenja, da bodeta Rusija in Japonska podlegli velikanskim finančnim težkočam. Glasi se, da je zastopnik neke nevtralne vlasti, ki ji je veliko ležeče na končnem izidu, pred kratkim naznanil svoji vladi, da je upanje, da se doseže tajno sporazumljenje med Rusijo in Japonsko. O tem bosta obe vojskujoči se stranki neposredno tajno razpravljali.

Dunaj, 14. marca. Velik del francoskega časopisja piše za mir na bojišču. Rusko časopisje je v tej zadevi ločeno v dva tabora. Del ruskega časopisja pravi, da bitka pri Mukdenu vojske še ni odločila. Češko časopisje izjavlja, da je v interesu vseh v Vzhodni Aziji interesiranih držav, da se vojska konča s porazom Japonske, ker sicer bo Japonska vedno več zahtevala.

„Zažgite bojne ladje!“

Peterburg, 13. marca. Med delavci in mornarji v Kronstadtu je razširjena proklamacija, ki jih pozivlje, naj uničijo bojne ladje, ako bo vlada nadaljevala vojsko z Japonsko ter bo hotela meseca maja odposlati nadaljnjene vojske v vzhodno Azijo, da na ta način rešijo na tisoče ljudi, ki so namenjeni smrti, ker gredo pod poveljstvom sedanjih nezmožnih poveljnikov v gotovo smrt.

Kaj je s Heršelmanom?

Peterburg, 14. marca. Tu so v resnih skrbih vsled zadnjih čet druge armade pod poveljstvom generala Heršelmana. Menijo, da je odrezan, ali je pa morda že kapituliral.

Japonci zopet obšli Ruse?

London, 13. marca. „Daily Neros“ poročajo iz Njučvana: Pred Tjelinom se bi jejo sedaj obupni boji. Močan japonski oddelek, najbrže Kurokijeva ali Kavamurova armada, je obšel ruske postojanke od severa, medtem ko Nogijeve kolone prodirajo od juga. Južno od Aoke sta baje položila orožje dva sibirski voja. Oba voja sta že prej izgubila vso svojo artiljerijo in ves svoj municijski tren. Tudi ob Pahu je kapitulirala po silnem bajonetnem boju ena ruska divizija, baje zadnja straža prve armade, ko je porabila vse strelivo. Armada Linevičeva se je rešila s tem, da je žrtvovala to divizijo.

Kuropatkinovo poročilo.

Peterburg, 14. marca. Kuropatkin poroča včeraj: O kakem boju ni došlo nobeno poročilo (!). Čete so v redu razpostavljene. Sovražnik reko-gnoscira.

Ojamova poročila.

Tokio, 14. marca. Danes je došlo Ojamovo poročilo: V smeri proti Hinkinu je zasedel oddelek ruskih čet 11. t. m. Jinpan, 18 milj vzhodno od Fušuna, ko je pregnal sovražnika. Ob Šahu naše čete še vedno na raznih točkah preganjajo ostanke sovražnih čet.

Tokio, 14. marca. Danes sem došlo poročilo maršala Ojame pravi dalje: V hriboviti okolici Tjelina se je udalo večje število ruskih častnikov in vojakov.

Ogorčenje proti Kuropatkinu.

Peterburg, 14. marca. Proti Kuropatkinu vlada velika nevolja, ne toliko radi sedanjih neuspehov, marveč vsled nedelavnosti prejšnjega ministra, ki je glavni vzrok, da je bila Rusija popolnoma nepripravljena za vojsko.

Kako so Rusi odstopali.

(Rusko poročilo.)

Tjelin, 11. marca. („Nov. Vr.“) Pri odstopanju se je pokazalo, da je najnevar-

nejše mesto severno od Mukdena, kjer nam more sovražnik odrezati umikanje. To je Kuropatkin izprevidel, postavil tje velik oddelek, in ga je sam osebno vodil. Zjutraj se mu je posrečilo, da je potisnil sovražnika nazaj od železnice in je očistil Japoncev ves del vzhodno ob železnici. Naš manever je hotel sovražnika potisniti nazaj na Sinmintin. Kazalo se je, da se to tudi izvrši, kar pa pride druga, za nas grozna novica: Sovražnik je prodrl med prvimi in četrtimi armadnim zborom. Kako je bilo to mogoče? Strašni vihar, ki je dvigal cele oblake peska in prahu, je pihal Rusom naravnost v obraz, tako, da niso videli predse. Japonci so to izrabili zase. Oba zbora sta bila jako pomanjkljiva. Zdaj ni kazalo nič drugega, kakor braniti se, da ne bi bili odrezani na vzhodni strani. Ni bilo mogoče nikjer vzdržati zborov, in ob 9. uri zvečer smo dobili povelje, da se umakemo na Tjelin. Kakor lava so se razlili ruski oddelki po štirih cestah in po polju proti severu. V dolgih vrstah so se vlekli vozovi s trenom, ranjenci in topovi, severno od Mukdena. Zadnjim četam je poveljeval sam Kuropatkin in zadrževal japonske napade tako uspešno, da so se prednje čete mogle uspešno umakati. Iz Mukdena je odšel ves ruski tren, tako, da ni ostal niti en voz. Tudi vse ranjence smo vzeli seboj, razen pol drugega tisoča težko ranjenih, med njimi tudi precej Japoncev, pri katerih je ostalo zdravniško osebje. Postajo Mukden smo zapustili ob 7. uri zjutraj 10. marca. V Mukdenu in ob železnici smo požgali zaloge in vse, kar bi moglo koristiti sovražniku.

Okolica Tjelina je zdaj že vsa kakor posuta z vejaki, konji, vozovi, topovi. Zadnji oddelki se počasi bližajo. V zvezi s porazom so po mojih mislih različni, a glavni je ta, da nismo bili poučeni o številu in moči sovražnika, katerega je bilo brez dvoma mnogo več, nego smo se ga nadejali.

Boja pri Tjelinu ne bo?

Berolin, 14. marca. Iz Peterburga poročajo, da se bo ed tretje armade rešil le mal del. V tukajšnjih vojaških krogih so mnenja, da bodo Rusi izkušali doseči Harbin brez boja pri Tjelinu.

Nova ruska mobilizacija.

Peterburg, 14. marca. Iz Carskega sela se poroča, da bo od garde odšla na bojišče druga pehotna divizija, druga konjeniška divizija, druga artiljerijska brigada, jahajoča artiljerija ter ena strelska brigada. Skupno bo mobilizovanih 400.000 mož. Včeraj je car sprejel generala Dragomirova ter se dolgo razgovarjal z njim o vojnih zadevah. Šef nove armade bo baje general Gripenberg.

Ranjeni ruski general.

Peterburg, 14. marca. Dne 10. t. m. je padel general baron Mayendorff s konja ter se poškodoval. Prepeljali so ga v Harbin; po mnenju zdravnikov bo kmalu okreval.

Baltiško brodogradništvo.

Peterburg, 14. marca. Po poizvedbah ruskega brzojavnega urada, se večrajšnja vest Reuterjevega urada iz Washingtona, da bo druge tihomorsko brodogradništvo od-poklicano nazaj, ne potrjuje.

Japonsko poročilo.

Tokio, 4. marca. V zadnjih bojih je bilo ubitih 131 japonskih častnikov, 752 japonskih častnikov pa ranjenih. Oddelek, ki je zapustil Fušun, je prišel v Sanfenten na severovzhodu, armada Okuova je prodrla proti Kanjo. Del Rusov je ušel proti Tjelinu, a je bil od japonskega desnega krila prodrin in obkrojen (?). Mal japonski oddelek je prišel v nedeljo od Sintuna, 12 milj pred Tjelin. Prihajajo poročila o bojih na ruskem umikanju. Cele ruske infanterijske stotnije so uničene.

Rusko posojilo.

Pariz, 13. marca. Iz Peterburga se poroča, da med odposlancem francoskih denarnih zavodov in ruskim finančnim ministrom v zadevi posojila ni prišlo do sporazumjenja, vsled česar se je posojilo odgodilo.

Pariz, 14. marca. „Temps“ poroča, da tukajšnji udeleženi denarni zavodi potrjujejo poročilo, da se je rusko posojilo odgodilo.

Boj stavkujočih dunajskih mizarjev s policijo.

Stavkujoči dunajski mizarji so priredili demonstracijo pred Jernayevo tovarno. Ko je nastopila proti njim policija, so jo napadli s kamni. Neki policijski nadzornik in pet policijskih stražnikov je bilo ranjenih. Čez dve uri so mizarji pred neko drugo tovarno zopet metali kamenje na policijo. Policija je zaprla več oseb.

Delavsko starostno in invaliditetno zavarovanje.

Dne 13. t. m. je bila ustanovna seja delavskega sveta ministrstva za notranje stvari. Za načelnika odseku so izvolili dr.

Baernreitherja, a predsedoval je sekojski načelnik dr. Mataja, ker Baernreitherja ni bilo pri sebi. Splošne debate so se udeležili samo zastopniki podjetnikov. Komercijski svetnik Ginzkey je naglašal, da je velika industrija prijazna izpolnitvi delavskega zavarovanja in bo tudi rada prispevala. A težko bodo nosila stroške srednja in manjša podjetja. Rudarski svetnik dr. Fillunger je naglašal, da bi bila po novem zakonu industrija bolj obremenjena, kakor je v Nemčiji. Želel je, naj bi se uprava uredila bolj priprosto, kakor jo namerava vladni načrt. Na predlog dr. Verkaufa so sklenili prestopiti v podrobno razpravo. Pri prihodnji seji se bo pričelo posvetovanje o invaliditetnem in starostnem zavarovanju.

Z Balkana.

Sultanov pobočnik, divizijski general Ahmedšefket in njegov brat brigadni general Rica paša ter komornik Arifbeg so pobegnili, ker so se bali sultanovega pobočnika in načelnika sultanove tajne policije Selmi paše, ki je dal nedavno pretepti Rica pašo. Policija marljivo zasleduje begunce in je zaprla mnogo sumljivih oseb, ker meni, da so begunci še skriti v Carigradu. — Splošna sodba pa je, da se že v varnosti in na poti v Egipt

Turška vlada naznanja da se zbira jo bolgarske čete ob turški meji in da se bodo v Plovdivu posvetovali vstaji, kako izvršiti prihodnje leto napad na Turčijo.

Prusko „prijateljstvo“ do Rusije.

Na shodu poljske konservativne stranke je govoril predsednik „Krakovske akademije znanosti“, grof Stanislav Tarnovski, o nemirih na Rusko-Poljskem. Grof je z vso odločnostjo trdil, da so Prusi provzročili nemire. Prusi se vesele, kadar imajo Rusi smolo in se s svojo zvito politiko dosegli, da je Rusija odvisna od njih. Sedaj čakajo le še, pod kako pretvezo bi mogli s svojo armado vdreti na Rusko-Poljsko. Prusija bi rada, četudi ne takoj, priklopila Rusko-Poljsko svoji državi. V knjigotrdnicah kažejo že učencem zemljevide, na katerih je Rusko-Poljska naslikana kot pruska dežela. Pruska vladna „Norddeutsche Allg. Zeitung“ je zaradi tega govora zelo razburjena in seveda pravi, da govor Tarnovskega ne od-govarja istini. A ravno ta jeza dokazuje, da je poljski grof stopil Prusom na kurje oko, ker je odkril pruske tajne želje.

Dogodki na Ruskem.

Peterburg, 13. marca. Car je imenoval grofa Voroncova Daškova za guvernerja na Kavkazu. Car upa, da bo novi guverner pomiril kavkaško prebivalstvo.

Peterburg, 13. marca. O kmečkih nemirih dohajajo vznemirljiva poročila. V Kijevu in Černigovu so zažgali kmetje tri sladkorne tovarne V černigovski guberniji je vdrlo 3000 kurskih kmetov.

Pariz, 14. marca. Iz Peterburga se poroča: V ministrskem svetu je car očital ostro ministrom, ko je sprejel neko Kuropatkinovo brzojavko, da mu ne naznanijo resnice o razmerah v državi. Edino Trepov je zvest in delaven. Witte je bil toliko drzen, da je pripomnil: Za ministre je težko vztrajati na svojih mestih. Car je odgovoril nato: „Vi bote šli, ko bom odobril vašo prošnjo za odstop.“

Peterburg, 14. marca. Stavka je nekoliko ponehala. V velikih tovarnah, tudi v Putilovih, delavci zopet delajo. A danes ni izšlo nekaj časopisov, ker je prišel del črkostavcev stavkati.

Lodz, 14. marca. V tovarni Posnanskega so pričeli delavci delati.

Peterburg, 14. marca. Odvetniški pomočniki so na shodu sprejeli sledečo resolucijo: Posebna komisija, ki ji bo načeloval minister za notranje stvari, mora izdelati glede ljudskega zastopstva zakon, po katerem bodo zastopani vsi sloji prebivalstva ne glede na narodnost in vero. Komisija mora proglasiti svobodo tiska, govora, društev in shodov, kakor tudi nedotakljivost osebe in stanovanja. Vse osebe, ki so zaprte zaradi političnih hudodelstev, se morajo izpustiti.

Peterburg, 14. marca. Oplenjeno je bilo pri Dimitrovskem ležeče posestvo velikega kneza Sergija. Zažgane so bile tudi tovarne.

Minsk, 14. marca. Zaprla se Bermanna, ki je izvršil napad na policijskega načelnika.

Peterburg, 14. marca. Pred majem ne bodo objavili temeljnih zakonov, o katerih se sedaj posvetojuje. Baje namera- vajo ustanoviti zborniki po avstrijskem na- činu in pa zastopstvo zemstev s petletnimi mandati.

Berolin, 13. marca. „Vossische Zeitung“ poroča iz Peterburga: Najstarejšega carjevega paša, katerega so njegovi tovariši zaradi njegovega „preprijanja“ nazna-nili, so proglasili za umobolnega. Predveč- rajšnja preiskava je spravila na dan zelo obtežljiva pisma, soc. dem. spise in kemične preparate.

Konec rudarske stavke v Belgiji.

Zveza rudarskih delavcev v charle- roiskih rudnikih je sklenila dne 13. t. m., da prično stavkujoči rudarji zopet delati. Stavka belgijskih rudarjev je tako končana.

Delavski nemiri na Špan-skem.

Iz Andaluzije poročajo, da med delav- stvom narašča razburjenje. V več krajih so bili delavski nemiri. Ker občinski predstoj- nik ne morejo v zdržati reda, so prosili vlado za pomoč.

Oboroževanje Italije.

Rim, 14. marca. Od več strani se potrjuje vest, da namerava itali- janska vojna uprava izdati za severno in vzhodno mejo 200 milijonov več, ko na- vadno.

Trgovinsko pogodbo med Bolgarijo in Avstrijo

so podaljšali do 14. septembra ali za šest mesecev. Avstrijska vlada je dovolila vsled tega Bolgariji od 14. t. m. nadalje monopol na vžigalice, na papir za svalčice in igralne karte.

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče. Lev Nikol. Tolstoj je v skiciranju družabnega, socialnega življenja — pisateljski revolu- cijonar, naturalist, rekli bi pesimističen re- alist — ali pa realističen pesimist. — Ko takega se je izkazal s svojo dramo „Mo- teme“, ki se je včeraj, dne 14. marca, l. prvič predstavljala tudi na slovenskem odru. — Grofovski samotar je v Jasni Pe- ljani imel dosti prilike opazovati rodbinsko in družabno življenje svojega naroda. — Izbral si je pa za sujet svoje drame de- janje, ki je vse prej kot veselo in ki nam kaže skoro same rane ruskega kmetkega ljudstva, — vendar pa so posamezni tipi tako pristno in naravno opisani, da sme- bili — nevarni gledati takih prizorov — res presenečeni. Obseg dejanja je ob krat- kem tale: pri bogatem kmetu Pjotru služi za hlapca Nikita Akimič, katerega ljubi kmetova žena Anisja. Nikitin oče Akim, pošten in pobožen muškar, hoče, da sin pusti službo pri Pjotru in se oženi s siroto Ma- rino, ker jo je zavedel v greh. Nikitina mati, pravačica ženski satan, pa to prepreči ter da Anisji praške, s katerimi naj zastrupi že itak bolnega moža Pjotra. Med tem pride Marina, katero Nikita brezsrčno pahne od sebe. Zastrupljeni mož Anisje se že bori s smrtjo, in tej se začne vzbujati vest, kar pride zo- zet ženska hijena — mati Nikite. Z demo- ničnim svojim vplivom zaduši v Anisji vzbujajočo se vest, zahtevajočo od nje, naj kar najhitreje ugrabi možu denar. To se zgodi, in denar prevzame Nikita. Po moževi smrti vzameta se v zakon Nikita in Anisja. Srečna nista; on začne popivati in se pečati obje- dem z Akulino, hčerjo Pjotrovo iz prvega zakona. Sad in posledice tega se kmalu po- kaže. Med tem ko snubi Akulino njen snu- bač, se ta zvija v strašni bolesti, a satanska mati Nikita med tem pregovarja snubača, da jo vendar vzame v zakon. A ni še dosti! Zlobni duh materin in pa Anisje s silo do- vedo Nikito, da postane morilec lastnega deteta. — Med tem ko se vrši obed po po- roki Akuline, snide se pred hišo Nikita z od sebe pahnjeno Marino, ki poslej živi v srečnem zakonu. Crv vesti ga začne glodati; sklene življenje končati s tem, da se obesi. Stari hlapec Mitrič mu ne dá vrvi, pri tem pa mu — kot pijan filozof — govori mno- go, kakšen je in naj bo človek: p o k a ž i s e t a k e g a , k o t s i !

Sedaj se vrši duševni preobrat v srcu Nikite. Samomorilni naklep opusti in na opetovani poziv svoje žene Anisje in svoje matere odide k svatom, da blagoslovi Aku- line in njenega zaročenca. Prišedši k sva- tom, se vrže na kolena in v imenu Kristusa prosi za žaljenje odpustčanja najpopred Ma- rino, potem Akuline — priznavši svoj zle- čin — in nato svojega očeta, — na kar se izroči sodni oblasti. — Dejanje je v resnici pretresljivo, tako žalostno — in žal — če- stokrat preresnično. — Ničesar nimamo proti temu, če se drama ob priliki ponovi: vsekakor ima občinstvo več nauko v od nje, kot od kake neslane burke. Želimo pa vendar, naj se vpliva na to, da k predsta- vam te vrste ne bo pristop dovoljen o t r o k o m i n d o r a s l i m s p l o h i ; kajti na te je vpliv takih iger vse kaj dru- gega nego vzgojevalen in blažilen. — Ako bi bila igra le še nekoliko bolj študirana, bi bil uspeh popoln. No, s tem osebjem se je doseglo, kar se je dalo, a pri repriži vi- dimo morda dovršeno predstavo. Prednost med vsemi igralci moramo dati topot gosp. B o l e š k i . To je po dolgem času vloga, katero je mojstrski izvršil in vseskozi kon- sekventno igral. Dobil je pri odprti sceni povsem zaslužen poseben aplavz. — Bil je resnično pretresljiv prizor ko zapušča hišo svojega sina v bridki ža- losti nad njegovo nesrečo. Gosp. D o b r o -

v o l n y mestoma po našem mnenju ni pravilno pogodil značaja Nikite; vloga zahteva toliko variant, da je treba posebne paznosti, da igralec ne zaide v monotono. Bil pa je gospod Dobrovolny, kateremu se je videlo, da se je zelo trudil, jako dober v zadnjih treh prizorih, zakar mu gro toplo pohvala. Posebno dober, zlasti v maski, je bil tudi gospod Dragutinovič, najboljši v prizoru, ko se nahaja v smrtnem boju. Dober je bil tudi g. Verovšek. Izmed dam se je posebno odlikovala gospa Danilo. Istotako naj še omenjamo gđc. Spurnovo in Vugrinčiče. Da se pokažejo pri tako veliki drami, polni raznih težkih situacij, nedostatk, to se da pri nas opravičiti. Gledališče je bilo — proti navadi pri resnih igrah — prav dobro obiskano, izvzemši lože.

Dnevne novice.

Shodi v Selški dolini. V nedeljo popoldne ob 3. uri je bil shod v Dražgoših. G. poslanec Demšar je v svojem govoru pojasnjeval, kolike koristi bi bila železnica za selško dolino z ozirom na trgovino, obrt in lesorejo. Ako bi se misel naša vresničila, da dobimo železnico, potem bi stali naši kmetje gotovo gmotno najbolje. — Že danes se izvozi okoli 1000 vagonov lesa, po železnici bi se izvoz lesa in njega vrednost povišala. Zveza z železnico bi prinesla boljše zveze v trgovini, zlasti če bi si za dolino ustanovili posestniki skupno z zagarji lesno zadrugo. Sodarska zadruga, ki dobro uspeva, bi po železnici lahko znatno napredovala. Po trgovini bi se povzdignilo kmetijstvo, izseljevanje v Ameriko bi se opustilo, ker bi se delo lahko dražje plačalo. Videlo se je, da so posestniki za to misel vneti, kar so pokazali s tem, da so podpisali precejšnjo vsoto za železnico. Do Velike noči bo v tem oziru še več shodov v Selški dolini.

Umrl je danes ob tri četrt na 8. ure č. g. Janez Hudovernik, beneficiat v pokoju, po daljši bolezni, previda s sv. zakramenti za umirajoč. R. I. P. Pogreb bo jutri ob 5. uri popoldne.

Vrlemu učitelju v spomin. Iz Domžal se nam piše: V ponedeljek, 6. marca je umrl v Domžalah nadučitelj Franc Pfeifer, mož, ki gotovo zasluži, da se ga tudi „Slovenec“ kot vzglednega učitelja in svojega dolgoletnega naročnika častno spominja. Rojen je bil l. 1843. v šmartenski fari pri Kranju. Kot 19letni mladenič že je prišel l. 1862. v Domžale, kjer je tudi ostal do svoje smrti. Neumoran je deloval tu skozi celih 42 let, najprej kot sploh prvi domžalski učitelj na novoustanovljeni enorazrednici in pozneje kot vodja trirazrednice. Lani o Veliki noči je nevarno zbolel, kar je bilo tudi vzrok, da je s koncem minolega šolskega leta stopil v pokoj. Žal, da tega tako zasluženega pokoja ni vžival več kot nekaj mesecev. Nemila smrt mu je po dolgi in hudi bolezni zatisnila oči. Pokojnik je bil blag učitelj — vzgojitelj. Deloval je z ljubeznijo v šoli, deloval pa tudi izven šole, kar je le mogel za ljudsko izobrazbo. 33 let je vodil petje in orgljanje v beneficijati cerkvi na Goričici. Posebna njegova zasluga pa je, da je kot nadarjen glasbenik že pred 20 leti ustanovil godbo, ki kot daleč naokrog sloveča „domžalska godba“ izvrstno prospeva še danes. Veliko se je trudil ž njo, skozi 10 let jej je bil kapelnik. A vse je storil rad in z veseljem, le da je bilo kaj uspeha. V znak hvaležnosti mu je zato godba kot svojemu ustanovitelju poklonila tudi prelep venec. Isto so storili tudi njegovi nekdanji hvaležni učenci. Bil pa je pokojnik tudi globoko veren. Redno je prihajal k sv. maši in v sredi med ljudstvom je v prelep zgled vsem ob gotovih časih v domači cerkvi pristopal k sv. Obhajilu. Svoje dolge in hudo bolezni — vodenico — je prenašal z najlepšo potrpežljivostjo. Kako priljubljen je bil pokojnik, to je pokazal njegov pogreb minolo sredo ob pol 4. uri pop. Vsa šolska mladina z zastavo, požarna bramba, občinski odbor, krajni šolski svet, domžalska godba, 24 sosednih učiteljev in učiteljic in izredna množica ljudstva se je udeležila pogreba. Vrli Domžalci so s tako veliko udeležbo prelepo pokazali, da vedo ce-

niti zasluge pokojnikove in so mu hvaležni. Tovarši — učitelji so mu v slovo zapeli 2 ganljivi žalostinki, mengeški nadučitelj Letnar pa se je ob odprtem grobu v kratkih, a tako pristrčnih besedah poslovil od pokojnika, da je menda slehernemu solza porosila oko. Solze hvaležne ljubezni so pač najlepše. Blagemu pokojniku, kateremu je med nami zagotovljen trajen in lep spomin, naj bo zemlja na prijazni Goričici lahka, Bog pa njegov obilni plačnik! Fr. Bernik.

Beneški Slovenci. „Zora“, glasilo katol.-narodnega dijaštva priobčuje od svojega somišljenika naslednji dopis: Ko sem o letošnjih vel. počitnicah zašel med beneške Slovence, sem imel dovolj prilike opazovati, kako se slovenski živelj kar vidno umika italijanskemu. To si je lahko razlagati šole so povsem italijanske. Materin jezik se nič ne poučuje. Tako ne zna večina niti čitati slovenskih knjig. Edino, kjer se še goji slovenščina, je v cerkvi. Tu se molitve še opravljajo v slovenskem jeziku. Mi Slovenci v Avstriji se za beneške Slovence prav nič ne brigamo, tako da so popolnoma prepuščeni svoji usodi. Ali bi se tukaj resnično dalo pomagati? Ali je slovenski živelj že tako oslabeel, da se ni več zmožen vzdržati. Ne. Manjka samo delavcev, manjka mož, ki bi budili ljudstvo. Nam bi moralo biti mnogo na tem leteče, da se ta veja našega naroda ohrani. 30.000 duš, to za poldrugmilijonski narod ni malo, ne glede na to, da se ti Slovenci naše prednje straže v boju proti italijanski kulturi. Mi bi morali vse storiti, da se ti Slovenci ne romanizirajo. Seveda je s tem delom zvezanih mnogo težav. Ali nepremagljive niso in pogosto se da z majhnim trudom precej doseči. Tako mi je neki župnik pravil, kako bi ga veselilo, ako bi mu iz domovine poslali slovenskih mašnih knjig, da bi jih razdelil med svoje farane. Dozdaj se molitve molijo slovensko, ali žal. ljudstvu manjka potrebnih molitvenikov in ker se v šoli samo laško uče, se je bati, da se bo polagoma tudi čisto naravnim potom morala umakniti slovenščina laškemu jeziku. Ako pa bi ljudje imeli molitvenike v materinem jeziku, bi se to gotovo ne moglo nikdar zgoditi. Zato mi je dobri župnik pri slovesu naročil, naj v domovini opozorim svoje rojake na to prošnjo. „Vem, da imate v domovini“, mi je rekel, „mnogo molitvenikov, ki jih ne rabite in jih lahko pogrešite, za nas pa bi bili veličanske koristi. Zbirajte jih in pošiljajte jih nam, hvaležni vam bomo“. Da izpolnim obljubo, ki sem jo dal dobremu duhovniku, sem sporočil to v vašem listu, ker vem, da ravno tukaj lahko dijaštvo največ stori. Vem, da se bodo našli rodoljubni dijaki, ki bodo zbirali med znanci dobre slovenske molitvenike, ter jih v večjih zbirkah pošiljali med brate v Benečiji. Tako slove pismo. H koncu nam je še naznanil par naslovov, kam naj bi se knjige poslale. Zato prosimo nujno naše dijake, vršite to lepo nalogo, zbirajte povsod, kjer dobite kak lep molitvenik, in ko imate večjo zbirko, obrnite se do našega uredništva, ki vam bo rado naznanilo naslov, kam knjige poslati in kje so najbolj potrebne. — Tudi „Slovenčev“ uredništvo je pripravljeno sprejemati knjige za beneške Slovence.

Koncert „Glasbene Matice“ v Trstu. Zanimanje za izlet pevskega zbora „Glasbene Matice“ dne 25. in 26. marca v Trst je po Ljubljani zelo živahno. Saj pa tudi ni kmalu tako lepe prilike, pogledati si Trst. Vozil bo poseben vlak, ki bo odhajal dne 25. iz Ljubljane med 6. in 7. uro zjutraj, vračal pa se iz Trsta dne 26. zvečer med 8. in 9. uro. — Nujno je potrebno, da se vsi, ki se mislijo udeležiti izleta, čim prej oglasijo v trgovini gospoda Lozarja na Mestnem trgu.

— **Novo šolo** bodo zidali na Vahne na Savi.

— **Napad na vlak.** Osební vlak, ki prihaja v Ljubljano ob polnoči, so napadli v pretekli noči neznani zlikovci pred savskim mostom pri Litiji. Zdrobili so pri osebnih vozech tri šipe. Kamenje kot pest debelo, je obležalo v vozech. K sreči ni bilo

druge nesreče. Sodi se, da so storilci odpušteni železniški delavci, ki so si hoteli na ta način svojo jezo ohladiti.

— **Svarilo za izseljenoe.** Ameriški naselniški komisar na Ellis Islandu je izdal odlok, s katerimi zabranjuje naseljevanje v Ameriko vsem, ki nimajo predpisane vsote denarja in o katerih ni znano, kje se nameravajo nastaniti. Ministrstvo za notranje stvari je ukazalo deželni vladam, da na to delo določijo opozore prebivalstvo.

— **Umrl** je včeraj popoldne postajenačelniku železniške postaje v Medvodah g. Petru Romauhu sinček Ivo. Pogreb bo jutri popoldne ob 4. uri iz mrtvašnice v Škofji Loki.

— **Slovensko plan. društvo v Ljubljani** sprejme oskrbnico ali oskrbnika za: 1. Aljažev dom v Vratih (planinska restavracija) in 2. Kadilnikovo koč na Golici. Ponudbe naj se pošljejo do srede mesca aprila t. l. osrednjemu odboru „Slov. planin. društva“ v Ljubljani, kjer se dobe tudi podrobna pojasnila.

— **V Ameriki ponesrečeni rojaki.** V South Chicago se je ponesrečil Valentin Pipan, doma iz Šenčurja pri Kranju. V jarku je padla nanj ruda. Upa se, da ozdravi. V Tallula, Ill., je padlo več ton rude na rojaka Ivana Hočevarja. Na mesu je bil ubit. Star je bil 28 let, doma iz Mišidola v litjskem okraju.

— **Iz Leseč.** Tu bo ponovljenje sv. misijona od nedelje dalje.

— **V kadetne šole** stalne vojske za pehoto bo sprejetih sredi septembra skupno 120—130 gojencev, za topništvo 80, pionirje 40 in kavalarije 40 gojencev. Prošnje je vlagati do 12. julija odtodaj. Vse vlagatelje, ki imajo po veljavi dotičnih kadetnih šol. Natančnejše pogoje glede sprejema, prilog, šolne in naj vsak poišče v kaki vojaški pisarni. Prošnje morajo biti kolekovane. Značilno je, da se v kadetnih šolah v Kamenici in Karlovcu poučuje poleg nemščine tudi v hrvaščini, v vseh ogrskih šolah tudi v mažarščini, sicer pa le v nemščini.

— **Razpor med zobozdravniki in zobnimi tehniki** namerava vlada tako rešiti, da zobno tehniko kot samostojno obrt odpravi. Novih koncesij jim več ne dá, dosedanje koncesije pa ohranijo vrednost dokler njihovi imejitelji žive.

— **Dogodek v Medvodah.** Franceta Okorna, tovarniškega uradnika iz Medvod, ki je imel ljubavno razmerje z ženo nekega mesarja in gostilničarja istotam, je izpustilo c. kr. državno pravdnstvo proti obljubi, da ne bo nikamor pobegnil, dne 11. t. m. iz preiskovalnega zapora, Janca Okorna je pa še obdržalo v zaporu.

— **Natakarica pobegnila.** 22-letna Elizabeta Brunner, rodom iz Koroške in nezmožna slovenščine, je služila od dne 3. do 12. marca t. l. v restavraciji Jakoba Kolenc v Goričanah pri Medvodah za natakarico. Gospodar ji je vse zaupal in pogodila sta se, da bodeta imela obračun vsak teden enkrat. Dne 13. t. mes. bi bila imela Elizabeta Brunner oddati skupilo, ki ga je dobila za prodano jedila in pijačo, svojemu gospodarju. Brunner je pa dne 12. t. mes., zvečer ob 11. uri, ko je Kolenc restavracijo že zaprl, skočila skozi okno in s skupljenim denarjem 99 K 50 h pobegnila. Nameravala se je odpeljati proti Hrušici, ker se ji je pa med potjo pridružil neki fant, sta krenila oba v Medvodah v gostilno, da se pokrepčata za lahko pridobljeni denar. Brunner je imela pa to pot smolo, kajti Kolenc je bil njen odhod pravočasno opazil in nemudoma obvestil orožnike v Medvodah. Ti so po kratkem iskanju našli Brunnerjevo v označeni gostilni, jo prijeli in od dali deželnemu sodišču v zapor. Brunner se je izgovarjala, da ni imela namena pobegniti, ampak se samo malo pozabavati.

— **V oglaš. Katoliške bukvarne** se je vrnila neljuba pomota. P. Hugolin Sattnerjeva skladba „Slava Jezusu“ ima namreč naslednje cene: Partitura brez poštnine K 3.—, posamezni glasovi à 25 vin., po pošti 30 vin. več.

Novice iz Zagorja ob Savi.

Ljudska hranilnica in posojilnica se je otvorila v nedeljo, 12. t. m., popoldne. Z velikim navdušenjem je pristopilo takoj 24 vrlih mož, mnogo se jih pa še obeta. V načelstvu so poštini, premožni, zanesljivi in požrtvovalni možje. Načelnik je gosp. Jakob Hraščelj. Hranilnica bo obrestovala po 4½%, izposojila bo dajala po 5¼%. Uradni dan je vsak četrtek od 2.—6. ure popoldne in pa v semajnih dnevih. Prostore ima v hiši g. Grčarja, kjer je bila prej pošta in tudi posojilnica. — Mi bomo naprej za blagor ljudstva in ne slišimo lajanja in bevskanja ljudskih sovražnikov.

V topilnici so ustavili delo. Pogasil so vse peči; sedaj žgo opeke za novo elektrarno. Delavci so šli nekateri v jamo — v premogokop, nekateri v kamnolom.

Plaz se je nehal udirati ob cesti na kolodvor. Nabirala se je v notranjščini voda in z veliko močjo silila plaz navzdol. Sedaj je oni vodni vir z veliko močjo izbruhnil iz griča in teče v Medijo. Upati je, da bo mir.

Voda Medija je ob cesti pri plazu dobila drugo strugo. Bila je nevarnost, da izpodkoplje vso cesto, zato so izkopali strugo nekoliko na drugo stran.

Umrl je najstarejši mož v župniji. J. Kosmatin v Bevkem, star 93 let.

Bolezen na očeh je ponehala. Otroci so večinoma zopet v šoli. Pouk je bil precej moten.

Novega šol. vodja v osebni gosp. Jankota Levstek — imamo sedaj v zagorski šoli. Prejšnji začasni namestnik je odšel v Toplice.

Semenj v Kotredežu v ponedeljek je bil zelo obiskan. Posebno veliko so prignali živine. Najbrže tudi pri nas primanjkuje ljudem krme za živino. Kupca pa ni bilo.

Ogenj v Toplicah pri Zagorju. V torek, 14. t. m., popoldne je posestniku Brvarju v Toplicah pogorelo gospodarsko poslopje in kozolec. Sedi se, da je ogenj zanetila iskra iz premogovniške lokomotive. V hipu je bilo polno ljudi na kraju nesreče. Med prvimi je bil župan g. Mihelčič, ki je z nevarnostjo lastnega življenja vendar še v pravem času izvlekel nekoliko vinjenega delavca, ki je spal na senu Vsa čast g. županu za to požrtvovalnost! Čez nekaj časa so pripeljali premogovniško brizgalno, ki je, dasi vsa zaprašena, pod prizadevanjem mnogostevilnih rek, vendar še precej dobro delovala. Pokazalo pa se je, kako zelo potreba je v Zagorju požarne brambe. Sreča je le to, da je veter pihal v hrib, kjer ni poslopij. Ko ti bila nevarnost večja, bi ta brizgalna ne bila mnogo opravila. — Koliko časa bomo še brez požarne brambe? Naj se vendar oju-nači kdo in prične akcijo zanj!

Ljubljanske novice.

Ij Napredna uprava in vzorna policija — v boj! Tako kliče „Slov. Narod“, ker je baje zapazil neki liberalni petelinček v Tivolskem gozdu na nekem drevesu neke Marijino podobico. Proč z „martrlom“! vpije glasilo „intelligence“. „Napredna uprava in vzorna policija“ ne sme trpeti takih izgovorov! Prepričani smo, da je ljubljanska uprava dovolj napredna in policija dovolj vzorna, da bo z vso silo šla v boj proti „martrlu“ in ga bo tudi na junškem mejdanu premagala, da bo liberalni petelinček zopet lahko nemoten Bogu čas kradel okoli Tivolija. A mi bi opozarjali napredno upravo in vzorno policijo na druge „martrle“, n. pr. na tiste, ki jih je madame Löwy zapustila v Ljubljani in ki utegnejo biti s higijenskega stališča mnogo bolj vredni pozornosti, kakor pa podobica v gozdu. Ali ni znana afera pokazala, da se takim „martrlom“ ni posvečala tista pozornost, ki jim gre? Liberalni petelinček je morda sam častivec takih — martrlov...

Ij Predavanje „Slovenske kršč.-socialne zveze“ v Ljubljani. Dne 14. t. m. je predaval „Zvezin“ zapisnikar Moškerc o vplivu opojnih pijač s posebnim ozirom na delavski stan. Osobito ostro je grajal razvado nekaterih staršev, ki silijo nedolžno svojo deco piti vpijančljive pijače. S tem svojim brezvestnim ravnanjem so ubijalci lastnih otrok, ki jih v veliko škodo v vsakem oziru navajajo na pijačevanje. Po predavateljevem mnenju je za pijanca edina rešitev popolna zdržnost ali abstinencia, ker pojem takozvane zmernosti se ne da določiti. Obisk je bil dober. Prihodnje predavanje zopet v torek, dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer, Šelenburgove ulice št. 6., II. nadstropje.

Ij Dvornega svetnika g. dr. Kreka so včeraj z rešilnim vozom prepeljali v dež. bolnico, kjer bo operiran. Zmedla so se mu baje čreva.

Ij Skrivnostna smrt v „Narodni tiskarni“. Metoda Škrjanca, ki je priznal, da je usmrtil Antona Pungerčarja v kleti „Narodne tiskarne“, je včeraj spustilo sodišče iz preiskovalnega zapora, ker je mnenja da ni sumljiv da bi pobegnil. Tožen bo radi uboja Z Pungerčarjem sta se sprla radi — kart, nakar ga je Metod Škrjanc osuval.

Ij Društvena godba priredi danes po javni vinski pokušni koncert v „Narodni kavarni“. Začetek ob 9. uri zvečer, vstop prost.

Ij Trpinčenje živali. Mesar A. B. je včeraj naložil na voz toliko telet in prašičev, da se niso mogli ganiti. — Hlapec Lavrencij Škofic je pa bil tako preobložil voz z drvmi, da ga par konj ni moglo izpeljati po Karlovski cesti. Hlapec je moral polovico voza razložiti.

Ij Nočne sove. Danes je policija „vzdignila“ tri nočne sove, ki so brez vsa-

cega, zaslužka skovikale po mestu. Ena je imela celo prepovedan povratek.

Ij Umrlji so: Marija Logar, kurjačeva hči, 7 mesecev, Marije Terezije cesta št. 11. Viktor Lukanovič, posestnikov sin, 14 mesecev, Predilne ulice 10. — **V hiralnici:** Marija Arhar, delavka, 47 let. — **V bolnišnici:** Martin Dolinar, mlinar, 73 let. Ivan Hauptman, lajnar, 39 let. Meta Žitnik, delavčeva žena, 49 let. Andrej Selan, delavec, 38 let. Anton Ručna, delavec, 49 let. Josip Perovšek, posestnik, 72 let.

Ij Nevaren tat prijatelj. Orožništvo v Škofji Loki je prijelo te dni zelo nevarnega tatu 57letnega Franca Fortuna iz Gorenjevasi pri Poljanah. Fortuna ki je bil že skrat radi tatvine kaznovan, hodi rad po božjih potih in sejmi, kjer krađe, kolikor more. Na vesti ima več tatvin, ki jih je izvršil tudi v Ljubljani. Njegova slika krasi tudi hudodelniški album pri ljubljanski policiji.

Ij I. hrvatsko društvo „Kolo“ v Ljubljani priredi dne 2. aprila t. l. svoj pomladanski koncert z obilnim sporedom v areni „Narod. doma“

Ij Zaradi oskrumbe 9letne deklice je mestna policija aretovala 42letnega čevljarja Antona Erbeznika z Glinc št. 80.

Ij Umrlj je stavbinski podjetnik g. Julij Stanger.

Ij Občni zbor pekovske zadruge v Ljubljani se je vršil včeraj popoldne ob 3. uri v gostilni g. Egidija Bončarja na sv. Petra cesti ob slabi udeležbi članov. Soglasno je bil izvoljen za načelnika g. I. Schrey. Dalje so bili izvoljeni v odbor g. Anton Smerke, za namestnika pa gg. Zalaznik Jakob in I. Cizej. V razsodiški odbor pa gg. Josip Bončar in I. Cizej. V pomočniškem zboru bodeta zastopala zadruge g. Avg. Jenko in Frid. Pauer. Kar se tiče resolucije pomočnikov, da imajo ljubljanski pekovski mojstri sprejemati le domačine v delo, odgovorja g. F. Pauer, češ da se neben mojster ne brani sprejeti v delo dobrega in vestnega pomočnika domačina, če je pa zanikern in podvržen slabim lastnostim, je pa gotovo, da se ga vsake brani. Sploh pa on (g. Pauer, katerega se omenja v resoluciji) ni sprejel nobenih tujcev v delo, kajti vzel je le Sp. Stajerce, ki so Slovenci in kot take jih ni smatrati za tujce. Zastopnik pomočniškega zbora izjavlja na to, da se on sploh čudi, kako je mogoče, da se je ta resolucija oddala na zadrugo, kajti po njegovem mnenju sploh sprejeta ni bila na pomočniškem zborovanju. Pripomni pa, da je on zastopnik pomočnikov tudi tujec, namreč sp. štajerski Slovenec. Sklene se da se ta resolucija pomočnikov zavrne. G. Pauer poroča dalje, da je ljubljanski g. župan obljubil pekovski deputaciji, da premeste dosedanje prodajalke kruha izpred frančiškanskega mostu na trg. G. Jenko pa pravi, da naj bi se sploh prodaja kruha na javnih prostorih opustila, kajti gotovo je, da tak kruh ni priporočljiv za zavživanje, ki je razpostavljen na takih prostorih. Mestni magistrat in drugi faktorji skrbje in gledajo na vse načine kako bi omejili razširjanje tuberkuloznih bacilov. Dali so nam pljuvalnike, zagrozele so se globe, če se kdo predrzne pljuniti na tla, a najhujšega, to je prodajo kruha na javnih prostorih ki se okužuje vsled bacilov, ki se nahajajo v cestnem prahu, ki se vlaga razpršen po vetru in damskih vlečkah na kruh, se do danes še ni prepovedalo, kar bi pa bilo pač v prvi vrsti koristno in na vsak način iz sanitarnih ozirov priporočljivo.

Ij Komorni koncert „Glasbene Matice“ bo v petek, dne 17. marca 1905, v veliki dvorani „Mestnega doma“. Sodelujejo: Gospica Mira Dev. koncertna pevka iz Ljubljane, in komorni kvartet iz Prage: gg. Jiří Herold (I. violina), Bohumil Brož (II. violina), Oldřich Vávra (viola) in Maks Škvor (violončelo). Spored: I. B. Smetana: Komorni kvartet „Iz mojega življenja“. E-mol. I. Allegro vivo appassionato. II. Allegro moderato (à la polka). III. Largo sostenuto. IV. Vivace. — 2. a) K. Löwe: Div. Nordiška balada. b) P. I. Čajkovskij: „Zapoj mi pesem, o mati!“ c) A. Lajovic: „Kaj bi le gledal!“ d) Dr. G. Krek: „Tam zunaj je sneg“ d) K. Löwe: „Zvonarjeva hči.“ Pesmi. Poje gđ. Mira Dev. — 3. Wieniawski: Fantazija na motive Gounodove opere „Faust“. Za violino s spremljevanjem klavirja. Svira primarij kvarteta g. Jiří Herold. — 4. a) C. Thomas: Arija iz opere „Mignon“. b) K. Goldmark: „Studentek.“ c) A. Grieg: „Pesem Solveyge.“ d) O. Dev: „Ptička.“ d) J. Procházka: „Zvezde žarije.“ Pesmi. Poje gđ. Mira Dev. — Dr. A. Dvořák: Komorni kvartet. Asdur. Op. 105. I. Adagio ma non troppo. Allegro appassionato. II. Molto vivace. III. Lento e molto cantabile. IV. Allegro non tanto. — Začetek ob polu osmih zvečer. Cene prostorov: Sedeži po 4, 3 in 2 K, stojišča po 1 K 20 v, za dijakke po 40 h, se dobivajo v trgovini

g. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni.

Ij Poštni uradniki. Dne 13. t. m. je imelo društvo poštinih uradnikov okrajna skupina „Ljubljana“ pod predsedstvom g. višjega poštnega oficijala Dr. g. Butoraca svoj letni občni zbor. Udeležba je bila povsem jako dovoljna. V novi odbor so bili izvoljeni: Višji poštni oficijal Butorac, oficijali Hold, Mayer, Sirk, Tomažin, Zadnik; njihovim namestnikom gg.: Poštni kontrolor Jenko, oficijal Burjan, asistent Velepč; kot pregledniki računov gg.: Oficijal Palčič, asistent Lassbacher; delegata k občnemu zborovanju centralnega društva poštinih uradnikov na Dunaju se je izvolil g. oficijal Mayer, oziroma v slučaju zadržanja njegovim namestnikom g. oficijal Tomažin.

Ij Naraščajoče izseljevanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 230 Kranjcev. En voz je bil poln Dolenjcev. Nazaj je pa prišlo 15 Kranjcev.

Ij Z Dunaja je prišlo 29 Kočevarjev.

Ij Izgubljene stvari. Neka služkinja je izgubila dne 14. t. m. od pol 5. do 6. ure popoldne zapečaten ovitek brez naslova s pismom. Pošten najditelj se prosi da odda najdeni ovitek gospe P. Hauptman na Jurčičevem trgu št. 2, drugo nadstropje.

Štajerske novice.

š Nova vladna zaušnica Slovencev. C. kr. vladni komisar pl. Lehman, ki ima vodstvo razpuščenega celjskega okrajnega zastopa, je odstavil vse od prejšnjega okrajnega zastopa nastavljene okrajne cestne komisarje, mesto teh je pa vladni komisar imenoval same nove cestne komisarje in sicer same odločne nasprotnike Slovencev, kateri tvorimo 95% prebivalstva. Imenovani so pronosirani Nemci oziroma ponemčenci: odvetnik dr. A. Schurbi v Celju, vinski trgovec J. Palles v Celju, nek Henn v Vojniku, nadalje privandran štorski tovarnar Jellek, bivši nemškutarski župan na Teharjih J. Gorišek. Kaj naj rečemo k takemu početju? Kakor v odloku vladni komisar sam povdarja, poverilo se je njemu in sicer časno le vodstvo poslov okrajnega zastopa, in bi imele vse uredbe ostati začasno, kakor je bilo poprej. In kljub temu prekorači vladni komisar brez potrebe njemu odkazani delokrog ter povzroči v prejšnjih uredbah v okraj tako radikalne premebe! Ker nemška stranka pri volitvah ni mogla predreti, da bi potem povsod svoje privržence spravila na krmilo, mora vlada kar kratkim potom vse v nemške roke spraviti, ne oziraje se niti na postavo, niti potrebo in značaj okraja glede narodnostnih razmer! Vlada jestemi ukrep storila novo silovitost in nov čin samovolje, zavalda je Slovence celjskega okraja nove zaušnice!

š Poboji. Ubili so pri Zakotu posestnika Jožefa Ferencaka. V občini Pederje je bil ustreljen kmečki sin Medved.

š Novo podružnico „Südmarcke“ so ustanovili v Studenicah pri Mariboru.

š Razbiti plav. Ob savskem mestu pri Krškem se je razbil neki plav. Plovec Martin Cepuč iz Padeša, okraj Krško, je padel v Savo in utonil.

š Politika v armadi. V celjski vojašnici pešpolka 87. iščejo vojaškega branjevca (marketenderja), in to se je razpisalo seveda samo v tukajšnjem nemškem glasilu. Slovenca torej sploh nočejo, zato je pa polk popolnoma slovenski! Poslanci!

š Izpremembra stanovanja. Slov. kat. akad. društvo „Zarja“ v Gradcu se je s 1. marcem preselilo v novo stanovanje: Leechgasse 30

š Okrajne naklade na Štajerskem. Od St. Jurija ob Taboru se nam piše: V nedeljski številki (58) so naklade okrajne na Štajerskem — menda za leto 1905. — Za Vranski okraj so znašale res 47% za l. 1904., a za l. 1905. znašajo 40%

š Povožen je bil 11. t. m. zvečer železniški delavec iz Starega gozda pri Pragerskem. Sel je z dela po železničnem tiru domov. Nedaleč od njegovega doma sta se srečala dva vlaka in Dreu je prišel pod vlak, ki ga je povozil. Ponesrečeni delavec zapušča vdovo s štirimi otroci.

Izpred sodišča.

Umor grofa Bonmartinija.

Od 21. februarja dalje se nadaljuje v Turinu senzacionalni proces Murri-Bonmartini, ki je bil meseca oktobra lanskega leta preložen, najbrže zaradi tedanjega italijanskega volinje boja. Preložitev je prišla zagovornikom ravno prav, in natihome se je

geverilo, da se se zelo trudili, da dosežejo preložitev, ker so že takoj ob začetku obravnave vedeli, kako strogi so gospodje porotniki.

Proces tvori izza zadnjih dnij meseca avgusta l. 1902 senzacijo, na katero se morajo italijanski časniki vedno ozirati. Tedaj so zadišali prebivalci hiše št. 39 v ulici Via Marrini v Bologni neprijeten duh, ki je prihajal iz stanovanja grofa Francesco Bonmartinija, stanujočega v prvem nadstropju. Stanovanje je bilo zaklenjeno, ker se je baje mudil grof s svojimi otroci in svojo soprogo Teodolinda hčerjo znamenitega kirurga in vseučiliškega profesorja Avgusta Murrija, v Benetkah. Ker pa je postajal ta duh vedno intenzivnejši in bil končno neznošen, sporočili so grofovi sosede družini Murri, kaj opažajo že več dnij. In popoldne dne 2 septembra so odprli ob asistenci sodne oblasti stanovanje Bonmartinijevo, čigar ključje je imela grofica. Tik ob pragu vhodnih vrat, ki so vodile iz predsobe v pravo stanovanje, je ležalo truplo grofa Bonmartinija v veliki luži krvi, ki je postala že popolnoma črna in v kateri je mrgolelo nešteto črvov. Domnevanje, da se je mogoče izvršil samomor, je takoj izginilo, kajti mnogeštevilne rane — konstatirale se jih je trinajst in izmed teh nekaj smrtnih — s katerimi je bilo truplo takorekoč posejano, so pričale, da je bil grof umorjen.

Preiskava in izjava raznih oseb sta doglali, da je bil Francesco Bonmartini umorjen po svojem svaku jur. dr. Tullio Murri s pomočjo njegove sestre, žene umorjenega po njenem ljubimcu in drugih oseb, ki so bile z njimi v ožji zvezi. — Pred sodiščem stoji Tullio Murrio, zdravnik Pio Naldi in Rosa Bonetti, ki so toženi: Tullio Murrio in Naldi kot materijalna izvršila in Bonetti kot direktna pomagalka, češ, da je z nasvetovanjem v noči 28. avgusta 1902 v Bologni povzročila Bonmartinijevo smrt; Teodolinda Murri in dr. Karl Secchi pa, da sta določila druge, umoriti grofa pod omenjenimi časovnimi in krajevnimi okoliščinami; Tullio Murrio se dalje dolži, da je vzel umorjenemu grofu zlato verižico, ves njegov denar, revolver, dokumente in pisma.

Neke posebne vrste stališče zavzema Rosa Bonetti, ki izhaja iz nižjih slojev ljudstva in katere prejšnje življenje ni popolnoma brez očitkov; bila je znanka Tullija Murrija, ki ga je vjela v svoje mreže. Po priporočilu je prišla pod napačnim imenom v Bonmartinijevo službo in si je pridobila intimno prijateljstvo njegove soproge. Zanimiva poročila je dala o razmerah zakonskih in je govorila o nekem prepiru, v kojem je grozil Bonmartini svoji soprogi s stolem. Priznava, da je bila oni dan v hiši umorjenega in da je dala brez vednosti gospodov ključ iz vrat grofove stanice v roke Tulliju Murriju, pravi pa, da je zapustila hišo pred omenjeno uro, da je prišel Murri potem k njej, jej dal neko okrvavljeno srajco, da jo zažge, in da se je vrgel na tla popolnoma brez zavesti.

Mnogo podležjo vlogo pa igra Naldi, neki zdravnik brez pacijentov. V kavarni in na igriščih se je seznanil s Tullijem Murrijem; pripoveduje se, da se je včasih pridružil hazardni igri z ne ravne čistimi rokami, ker ni imel v žepu potrebnega denarja, da bi si kupil kosilo. Ker je vedno trpel na pomanjkanju denarja, se je začel ozirati Tullio nanj. Srečal je baje Tullija v neki ulici Bologne in ta ga je povabil, naj gre v hišo Bonmartinijevo, da mu bode pomagal. Naldi trdi, da ni sprejel ponujenih mu 5000 do 5000 lir.

Tullio Murri je neposreden izvršitelj zločina. Gojil je nepremagljivo antipatijo do svojega svaka. Ko je izvedel o znanju svoje sestre s Secchijem, ni imel nobenih moralnih pomislekov. Murri pravi: Bonmartini je hotel iztrgati materi sinove; v življenju skupno z možem se je poslabšalo zdravje Teodolindina in tedaj je čutil Tullio dolžnost, da obvaruje svojo sestro pred najhujšim. Ko se je tedaj hotel Bonmartini preseliti s svojo soprogo v Raduvo, kar bi bilo za Teodolindo zelo mučno, je šel Tullio k Bonmartiniju, da bi ga pregovoril. Nastal je prepir. Bonmartini je jel pretiti z nožem; posrečilo se mu je, da je vzel Bonmartiniju nož in ga je baje v tej razdivjanosti pobil na tla. Toliko njegova izjava. Nasprotuje si čestokrat, trdi pa pred porotniki, da je govoril resnico in pritrjuje, da je ukradel omenjene stvari. Sel je nato na daljše potovanje ter bil prijet od avstrijske policije v Ali.

Teodolinda se kaže slabotna, z objokanimi očmi govori počasi in premišljeno lahko se reče, v umetno dovršeni obliki, za katero bi žela pri marsikakem profesorju italijanske literature mnogo občudovanja. Z Bonmartinijem se je bila zaročila, ne da bi ga natančneje poznala. Vzrastla je v moderni družini, njen oče je naravnoslovno visoko izobražen mož. Po poroki je vzpodbujala svojega moža k študiju, ali kmalu se je pokazala nepremagljiva vrzel med obema. Slednjič se jo je polastilo nezadovoljstvo s svojim možem, in tako je šlo žalostno dalje, tudi po rojstvu sinov do razdora. Našla je

v Secchiju prijatelja, ki je razumel njene bolečine. Na njem hvali posebno njegovo nežnost, četudi se taista ne kaže ravno v pismih njegovih. Podrobnejšega ni hotela izjaviti; njen odgovor se glasi: „Jaz preskrbujem vse sama v svojem srcu“; in ko so jo vprašali, zakaj ji je postal mož antipatičen, je dejala: „Meni je ostala nit bolečine, ki sem jo občutila, ne pa podrobnosti, ki so jo povzročile.“ Njeno zadnje zaslišanje je že končano; še bolj, nego v prvem, se kaže v tem slabotno, neodločno, kakor bi bila duševno popolnoma odsotna.

Razne stvari.

Najnovejše.

Velike povodnji so v nekaterih krajih na Nemškem. Vode izstopajo. — Velik požar je v New Yorku uničil neko hišo. 19 mrličev so že izvlekli izpod razvalin. Več oseb še pogrešajo. — Utonil je v morju na Reki kurjač Anton Cerni. — Modna barva je sedaj v Londonu za gospode zelena. Gospodje hodijo okoli v zelenkastih oblekah in klobukih. — Požar v černoviški vladni palači. Na poslopju deželne vlade v Crnovicah je 12. t. m. ponoči zgorela streha. Akte in opravo se večinoma rešili. Skodo cenijo na 80.000 do 100.000 kron. Deželni predsednik z družino stanuje v hotelu „Central“ in pri ruskem konzulu. —

Odpravo prepovedi za izvažanje krme bodo v drž. zboru za alpske dežele zahtevali nemškonaacionalni poslanci. — † Ivan Francisci. Dne 7. t. m. je v Turčanskem sv. Martinu umrl v starosti 83 let slovaški rodoljub Ivan Francisci, bivši veliki župan. Francisci je bil eden onih Slovkov, ki ni, vstopivši v ogrsko državno službo, zatajil svojega naroda. — Potovanje kralja Petra po Srbiji. „Srbska Zastava“ javlja, da bo srbski kralj Peter v tem letu obiskal vzhodno Srbijo. — Poizkušnja umor poštariče. V stari Bieli pri Vitkovici v Šleziji je v poštne uradu neki neznani 17letni deček pobil na tla peštarico Marijo Liczka. Njena nečakinja je slišala ropot, priletela v urad in kričala na pomoč. Napadalec je pobegnil. Poštariča je nevarno ranjena. — Kardinal dr. Gruscha je došel v Arco. — Stavka krojaških pomočnikov se je pričela v Kašavi. — Krvav spopad med stavkujočimi in policijo v Brestu. V Brestu so se 12. t. m. spopadli stavkujoči delavci s policijo. Delavce je policija razkropila. Ranjenih je bilo več oseb. — Zaradi goljufivih delgov v znesku 200.000 kron je pobegnil iz Budimpešte ravnatelj tovarne za stroje Pavel Kotz ml. — Kozna na Dunaju. Na kozah je obolel na Dunaju preteklo soboto neki trgovski sotrudnik. —

Na nebu v marcu. Pogled na večerno nebo sredi marca ob 9. zvečer: izmed ozvezdij, ki vzhajajo in zahajajo so Gesteveci, Orion, Veliki in Mali pes videti na zahodnem nebu. Orion je s svojimi sosedi že blizu horizonta, svetli Sirij je na jugozahodu. Na vzhodnem nebu pa se prikaže klas (spica), zvezda prvega reda v Devici, na severovzhodu pa Vega v Liri. — Izmed planetov se vidijo skoro vsi. Merkur je najprej jutranjica in je neviden, od 19. marca dalje je večernica in viden. Dne 31. marca zahaja skoro dve uri za solncem. S prostim očesom seveda je Merkur v naših krajih le redko viden, ker zahaja kmalu za solncem ter vzhaja malo pred solničnim vzhodom. Njegova največja razdalja od solnca znaša 28°, zato more k večjem delu uri pred solncem vziti ali dve uri za solncem zaiti, torej je vedno blizu horizonta, kar v naših krajih ni ugodno za opazovanje. Kopernik ga baje nikdar ni videl. Kadar je Merkurja videti, je svetlo bel. Venera zahaja koncem mesca še skoro štiri ure za solncem. 21. marca bo svetila kot večernica v obliki ozkega srpa z največjo svetlostjo. Ta svetlost je (po Müllerju) 69 krat toliko kakor svetlost Vege v Liri ali 18krat toliko, kot Sirijeve. Venera v tej svetlobi tako blišči, da povzroči dobro vidno in ostro senco (poizkus: na bel papir postavi navpik svinčnik). Znano je, da more biti Venera kot večernica vedno le na zahodnem nebu, kot jutranjica, danica pa na vzhodnem, ker se od solnca oddalje največ za 48°. Le pesniki in pisatelji so včasih tako srečni, da vidijo večernico (seveda gotovo le v duhu) na vzhodu, ko vzhaja. — Mars vzhaja konec marca že ob pol 11. uri zvečer. 24. marca pride blizu lune (luna 30 40' Mars). — Jupiter zahaja sredi marca že ob pol 10. uri zvečer. Z Venero nista daleč narazen. Jupitrova družina se je že spet pomnožila, našli so namreč sedmi mesec. Dne 28. febr. je došlo iz Amerike poročilo v Evrope, ki je naznanilo to novico; na kateri zvezdarni in kdo je novi mesec našel, ta brzojavka ni povedala. Novi Jupitrov mesec je zvezda 16. velikosti. — Uran in Neptun. Urana vidi prosto le zelo bistro oko in le ob najčistejšem ozračju, ker je njegov navidezni premer le 3 in pol do

4", torej je zvezda 6. velikosti. Neptuna pa tudi najboljše oko ne vidi, njegov navidezni premer je 2 in pol", torej zvezda 8. velikosti. — Polna luna bo 21. marca ob 8. uri 1 min. zjutraj. Sonce stopi dne 21. marca ob 8. uri 1 min. zjutraj v znamenje ovna: pomladno enakonočje in na severni polobli začetek pomladi. Na solncu se je pokazala spet zelo velika skupina peg, vidna s prostim očesom. Videti je blizu solnčnega ekvatorja in vzhodno od srednje meridijana. Opazovati jo bo mogoče še do 13. marca, dokler ne izgine ob robu. Njena navidezna velikost je nad tri minute. Večja in manjša jedra se v skupini in obsežne plosce.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 15. marca. Prihodnja seja državnega zbora bo v petek. Včeraj so govorili Lecher, Schöpfer, Scheicher, Ba-reuther in hrvaški poslanec Ferri, ki je opozarjal na važnost Hrvatov in dejal, da združenje Dalmacije s Hrvaško ne izgine več z dnevnega reda.

Dunaj, 15. marca. Češki klub je sklenil glasovati za Derschattov predlog.

Tokio, 15. marca. General Kuroki javlja: Večji del ruske vojske je dospel v Tjelin med mnogoštevilnimi boji z japonskimi četami.

Peterburg, 15. marca. Poveljnik v Kijevu, general Suhomlinov, bo imenovan za šefa generalnega štaba Kuropatkinove armade.

Peterburg, 15. marca. Z gardo pojdeti na bojišče tudi velika kneza Sergij Mihajlovic in Konstantin Konstantinovič.

Peterburg, 15. marca. Po včeraj dospelih podrobnostih o bitki pri Mukdenu izgleda, da boj še ni končan. Maršal Ojama hiti z vsem naporom naprej, da ruski armadi prepreči koncentriranje.

Pariz, 15. marca. „Echo de Paris“, izraža bojazen, da noben Rus mukdenske armade ne bo došel v Harbin. (?)

Pariz, 15. marca. „Matin“ poroča iz Peterburga: Nemogoče je natančno določiti število izgub, o katerih govori Kuropatkin, da so ogromne. Sodi se, da je ujetih, mrtvih in ranjenih 100.000 Rusov. Castnik, ki sem ga prašal danes, mi je dejal: Pripoznati se mora, da to ni samo umikanje, ampak krvav peraz. Ruska vojska se bo morala umakniti do Harbina, ali še višje proti severu. — Sedaj, v tem položaju, ne moremo skleniti miru, ker bi to pomenjalo propast Rusije. Japonski vpliv bi se v malo letih pojavil tudi v Sibiriji. Car mora v notranjosti napraviti mir s tem, da da ustavo. Potem bo ves ruski narod doprinesel potrebne žrtve, da se zbere armada, ki bo zmagala. V vseh krogih so ogorčeni proti Kuropatkinu, ki je kriv poraza. Gripenbergovi pristaši zopet dvigajo glave, ker so ga opravičila dejstva. Car prejema dolge šifrirane brzojavke, a doslej še ni znana njihova vsebina.

Pariz, 15. marca. Tu menijo, da ne bo več mogoče urediti ruske armade. Dve diviziji, ki sta branili umikanje, sta tudi zbežali. Japonci ženejo Ruse pred seboj.

Pariz, 15. marca. „Matin“ poroča iz Peterburga: Eden višjih pomorskih častnikov se je izrazil, da po informacijah v ministrstvu admiral Roždestvenskij ne pojde v Vladivostok. Brodovje njegove bo ostalo v nevtralnih vodah.

London, 15. marca. Japonske izgube na vzhodnem krilu znašajo 20.000 mrtvih in ranjenih.

Peterburg, 15. marca. V kurski guberniji je bil zažgan dvorec velikega kneza Mihaela Aleksandroviča.

London, 15. marca. Iz Moskve se poroča o veliki eksploziji pri Kremeljskih zidovih. Cuje se, da so zarotniki poizkusili napad na Kremelj.

Pariz, 15. marca. Po strašnem ne-redu ob umikanju je 16.000 vozov zastalo na cesti proti Tjelinu, ker niso mogli naprej vsled drena.

Njučvan, 15. marca. Vedno novi ruski oddelki se vdajajo Japoncem. Rusi so popolnoma izdelani od lakote, truda in mraza. Japonske oblasti že ne morejo najti sredstev za prevoz jetnikov. 10.000 jih odpošljejo čez Daljni, druge pošljejo po reki, ko se od-tali led.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v št. urah v min.
14	9. zveč.	730.4	+7.3	sr. jzah.	obl.	
15	7. zjut.	731.6	+4.3	sl. zah.	jasno	11.9
	2. pop.	731.7	+14.0	sl. jug	del. obl.	

Srednja včerašnja temp. +6.7°, norm. +3.3°.

Zahvala.

Najprisrčnejšo, najglobokejšo za-hvalo izrekamo podpisani vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je pogreb našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, brata in starega očeta, gospoda

Franc Pfeifer - ja
nadučitelja v pok.

tako izredno lepo izvršil. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, osobito še č. g. Jakobu Strupiju, žup-niku šmartenskemu, ki se je tako daleč potrudil in prišel k pogrebu, p. n. gg. učiteljem in učiteljicam, ki so v tolikem številu pokojniku iz-kazali zadnjo čast, gg. učiteljem-pev-cem za prekrasni žalostinki, p. n. gosp. nadučitelju Letnarju za prisrčni, v srce segajoči govor v slovo, slav. domžalski godbi za ganljive žalne koračnice, slav. občinskemu odboru, kr. šolskemu svetu, požarni brambi in sl. vodstvu domžalske šole za kor-porativno udeležbo vse šolske mla-dine z zastavo. Zahvaljujemo se da-rovalcem prekrasnih vencev, zahva-ljujemo vsem Domžalcem, ki so se v tako velikem številu udeležili po-greba, kakor tudi vsem, ki so v pre-bitkih dnevih žalosti sočutno se nas spominjali.

Vsem skupaj in vsakemu posebej Bog povrni!

Žalujoči ostali.

Globoko potrtem srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijatelj, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo, na-šega iskreno ljubljenega sinčka

Ivo Romauch

včeraj, dne 14. t. m., pop. ob 1/2 4. uri, po dolgi mučni bolezni, v 6. letu starosti, poklicati v boljše življenje. 509

Pogreb predragega sinčka se vrši jutri, v četrtek, 16. t. m., ob 4. uri iz mrtvašnice v Škofjiloki na ondotno pokopališče.

Globoko žalujoča rodbina Romauch.

Preklic.

Podpisani izjavljam, da odslej naprej za dolgove svoje žene nisem plačnik.

V Ljubljani, 15. marca 1905.

Franc Grintal,

499 3-1 Prisojne ulice št. 3.

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg. 504

Le do sobote 18. marca:

Zanimivo potovanje po

ANGLIJI.

Najslavitejši medic. avtoritete uporabljajo

Rogaški Styria-vrelec pri 438a 4-3

kron. katarh v grlu in bronhijih

Društvo pogrebne bratov. sv. Jožefa

bode imelo dne 19. marca, t. j.

na dan sv. Jožefa ob 4. uri popoldne v šolski sobi tukajšnjega frančiškan-skega samostana svoj

letni občni zbor,

h katerem se vabijo vsi možki udje.

500 3-1

ODBOR.

Popolna oprava

za špecerijsko ali manufakturno prodajalno v najboljšem stanju

502 3-1

je po ceni naprodaj pri

Adolfu Hauptmannu

trgovina z barvami, firneži, laki in čopiči
ob vogalu sv. Petra in Resljeve ceste in na Marijinem trgu.

• • • Prednaznanilo. • • •

HOTEL ILIRIJA.

Na čast vsem Jožefam in Jožefom
se vrši v soboto, 19. marca

velik KONCERT.

507

Velespoštovanjem **Fric Novak.**

Sprejme se takoj 458 3-3

šivilja in učenka.

Mestni trg št. 3, II. nadstropje.

NOVO!

Špecialiteta!

Grški pelinkovec

(Wermouth) 506 4-1

akcijske družbe „Achaja“ iz Pa-trasa, dobiti je edino le v de-likatesni trgovini ter vinarni

F. Kham

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 10.

Hiša v najem.

Takoj se odda v najem hiša v **Novem Vodmatu, 11k Zaloške ceste št. 19**, obstoječa iz treh sob, kuhinje in veže. Poleg je tudi vrt. Približna šrjava 28 metrov. Odda se za 4 leta in sicer s 1. majem. Poizve se ravnotam. 505 3-1

Pridnega in poštenega učenca

sprejemem v svojo novo trgovino z mešanim blagom. Ustop takoj. IVAN LAVRIČ, trgovec v Cerknici.

Iščem kuharico

nad 30 let staro, spretno v hišno-gospo-darskih delih, ki bi imela veselje z vrtom. Plača po dogovoru. — Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo. 485 3-3

Izučen gozdar

vešč sadje- in vinoreje išče službe, katera se lahko takoj nastopi.

Ponudbe sprejema upravnistvo „Slo-venca“ pod št. 80. 494 2-2

Prodajalna (lokal)

444 pripravna za vsak obrt odda se v 3-3 sredini mesta na lepem prostoru. Kje, poizve se v upravnistvu „Slovenca“.

Sprejme se takoj učenec

za jermenarski in torbarski obrt.

435 2-2 Poljanska cesta 24.

Trgovski pomočnik

3-3 železniške in špecerijske stroke izučen, 4 leta v eni trgovini želi službe. Nastop lahko takoj. — Naslov pove upravnistvo „Slovenca“.

Šestero velikonočnih pesmi

za mešane glasove.

Uglasbil Ivan Ocvirk. Cena partituri in 4 glasovom 1 K 50 vin., posamezni glasovi po 10 vin. — Založil skladatelj pri Sv. Ju-riju ob južni železnici. 492 3-1

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

v lastni hiši v Ljubljani v lastni hiši

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulle
obrestuje hranilne vloge po

2 52-6

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske K 5,245.845'40.

Stanje hran. K 5,089.883'14. Denarni K 23,806'306'40. Stanje rez. K 98.238'41.

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Zahtevajte
brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami
ur, zlatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči
Hanns Konrad
tovarna za oro in kovinsko trgovino
Most št. 955, Češko

Prava smet. alk. remontoir-ura s sidro,
vsa trm. desekf. palet v trpešnem futralu
in jesenovega usaja s eleg. veritico iz alk.
lja in priviskom, komad **gld. 250.**

Odlikovan
z zlato medaljo
na razstavi v Parizu l. 1904.

Dragotin Puc

tapefnik in preprogar
Dunajska cesta št. 18,

zvršuje vsa tapetniška in dekoracijska dela
er ima v zalogi vse v to stroko spadajoče
predmete lastnega izdelka, 884 44
kakor tudi pohištva prve kranjske mizarске
zadruge v št. Vidu nad Ljubljano.

Gospodične

katere se žele izobraziti v šivanju
in krojnem risanju sprejema

Franja Jesih, Ljubljana
Stari trg št. 28. 20-15

Franc Stupica,

Ljubljana, Marije Terezije cesta 1
v Ančnikovi hiši poleg Figovca.

Priporoča slamoreznice, mlatilnice, čistil-
nice, gepeljne, preše za grozdje in sadje
pluge in brane najboljšega izdelka ter samokol-
nice. Dalje: Sesalke za vodo in gnojnice, pe-
cinkane, asfaltirane in svinčene cevi za napeljav-
vode, razne tehtnice z uteži, štedilnike vsel
vrst, kuhinjsko opremo, nagrobne križe, na-
kovača, privijake, žage, kotle za klajo in
žganje.

Portland in Roman-cement, železnišk-
sine in traverze, poljski maveo.
Mizarsko, tesarsko in ključavničarsko
orodje ter vse druge v železno stroko spada-
joče predmete.

Velika zaloga vedno svežega špe-
676 52-47 cerijskega blaga.

C. kr. priv.

tovarne za platneno, namizno in damastno blago
NORBERT LANGER & SINOVI
Šternberk, Oskau, D-Liebau in Hronov n./M.

Zaloga pri

Anton Šarcu v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 8
specialna trgovina z opremami za neveste.

Vsi izdelki se prodajajo po tistih cenah, kakor v tovarni sami.

809 52-40

Šola v Sostrem se bode zidala.
Dela so cenjena na K 17.380—
katera se bodo oddala posameznim obrtnikom.

Načrti, proračun in pogoji ležijo v pregled pri predsedniku stavbe-
nega odbora **Franc Lipah-u** v Dobrunji št. 37 od 5. do 20. t. m.

Zapečateni oferti naj se pošljejo predsedniku do 20. t. m. z 10%
varščino.

415 6

Stav. odbor za zgradbo nove šole v Sostrem
Franc Lipah, predsednik

Restavracija Friedl
prej Fantini.

Dovoljujem si slavnemu p. n. občinstvu vljudno naznaniti, da sem
prevzel in zopet otvoril znano restavracijo **Fantini**, sedaj

Restavracija Friedl, Gradišče

Opirajoč se na svoje dolgoletno delovanje na Dunaju, kakor tudi s prevzetjem
hotela Fischer in zdravilišča v Kamniku, kjer sem imel priliko, opetovano si pri-
dobiti posebno naklonjenost svojih cenjenih obiskovalcev, kakor tudi tujih
gostov, se nadejam, da mi bo možno ustreči tudi vsem zahtevam tukajšnjega cenje-
nega občinstva.

Točila se bodo le pristna naravna vina najboljše kakovosti, potem pristno
plzensko (Urquell) in gössko pivo.

Potrulil se bodem kar najbolje, da vsestranski ustrezem željam svojih p. n.
gostov, in usojam se posebej opozarjati na svojo dobroznano, izbrano dunaj-
sko in italijansko kuhinjo, ter se nadejam, da si s fino in dobro postrežbo
ter zmernimi cenami pridobim ter ohranim zaupanje velenjenih gostov.

☞ Po zaključku gledišča sveža jedila. ☞

Družbam ter klubom posebne sobe vedno na razpolago.

Vabeč na najštevilnejši obisk se priporočam najodličnejšim velespoštovanjem

464 3-2

Ivan Friedl, restavrater.

Pomladanska in jesenska doba
1905. 343 40-6

Pristno brnsko blago.

En kos Mtr. 3.10 K 7, 8, 10 iz dobre
dolg, zad. za kompl. K 12, K 14 iz boljše
obleko za gosp. (suk- K 16, K 18 iz finejše
nja, hlače, telovnik) K 21 iz najboljše
stane lo

En kupon (kos) za črno salon. obleko K 20, kakor tudi
blago za površnike, turist. loden, sviln. kamgarne razpo-
šilja po tovarniških cenah kot realna in solidna znana
tovarniška zaloga za sukno

Siegel-Imhof v Brnu.

Vzorec zastoj in franko. Zajem. pošiljatev po vzoru.
Velike so prednosti, ki jih imajo odjemalci, ki dobivajo
blago direktno pri tej tvrdki na mestu tovarne.

Prodaja

raznovrstne zarezne
in zidne opeke

po nizki ceni pri
Angelu Aita

opekarna **DRAGA-IG**
pri Ljubljani. 318 6-2

Odlikovan
z zlato kolajno in
častno diplomo
v Parizu.

479 106

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 10

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke
iz trpeznega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na velike svoje
zalogo

== Izgotovljene obleke
posebno na havelke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah

Obavitelj uniform v avstrijskega društva železniških uradnikov

441 3-3

Kovaški pomočnik

dobi službo kot pomagač za izdelovanje
sekir, lopat, motik itd. Ravno tako
se išče tudi pomočnik, kateri zna izde-
lovati svedre, nože in enako blago.

Kje, pove upravn. „Slovenca“.

Zahtevajte pri nakupu

671 60-56

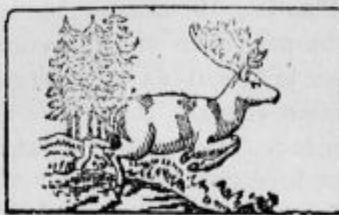
Schicht-ovo štedilno milo
z znamko „jelen“.

Ono je

zajamčeno čisto
in brez vsake škodljive primesi.
Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno,
perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da
bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in var-
stveno znamko „JELEN“.

Jurij Schicht, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

Varstvena znamka.

Dobiva!
se povsod

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

1, Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnico. 18 150-29